

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM
PUBLICORUM

OLEKSANDRA MATVIICHUK

Head of the Center for Civil Liberties

Timișoara, 2026

Cuvânt
la deschiderea ceremoniei de acordare a titlului de
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
al Universității de Vest din Timișoara
doamnei
OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK

Onorați membri ai comunității academice a Universității de Vest din Timișoara,

Stimați colegi și studenți,

Distinși invitați,

Stimată Doamnă Oleksandra Matviichuk,

Există momente în viața unei universități în care recunoașterea academică depășește dimensiunea simbolică și devine un act de poziționare morală. Astăzi este un astfel de moment.

Într-o epocă în care ordinea internațională este supusă unor presiuni fără precedent, iar drepturile fundamentale ale omului sunt încălcate în mod sistematic în diverse regiuni ale lumii, rolul instituțiilor academice nu mai poate fi limitat la transmiterea cunoașterii. Universitățile sunt chemate să participe activ la configurarea unei culturi a responsabilității, a solidarității și a respectului pentru demnitatea umană. Universitatea de Vest din Timișoara își asumă această misiune prin promovarea unor modele care nu doar participă la viața comunităților din care fac parte, ci transformă lumea. Prin acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, aducem în centrul comunității noastre o personalitate care ilustrează, în mod exemplar, legătura dintre drept, etică și acțiune civică.

Doamna Oleksandra Matviichuk este o juristă formată în tradiția dreptului internațional al drepturilor omului și, în același timp, un lider civic care a demonstrat capacitatea de a construi

instituții și de a mobiliza societatea în momente de criză profundă. În calitate de președintă a Center for Civil Liberties, organizație laureată a Premiului Nobel pentru Pace în 2022, a contribuit decisiv la dezvoltarea unor mecanisme de documentare și analiză a crimelor internaționale, transformând dovezile colectate în instrumente concrete pentru justiția globală .

Activitatea sa a căpătat vizibilitate internațională în contextul Revoluției Demnității, când a coordonat inițiativa Euromaidan SOS, oferind sprijin juridic victimelor represiunii și contribuind la protejarea drepturilor fundamentale într-un moment de fragilitate democratică. Ulterior, în contextul conflictelor din Crimeea și Donbas, iar mai recent al invaziei pe scară largă a Ucrainei, demersurile sale s-au concentrat asupra documentării sistematice a crimelor de război, a torturii, a detențiilor ilegale și a altor încălcări grave ale dreptului internațional.

Prin inițiative precum „Tribunal for Putin”, doamna Matviichuk a contribuit la articularea unei perspective esențiale: aceea că pacea nu poate fi redusă la absența conflictului, ci trebuie înțeleasă ca rezultat al responsabilității juridice și al recunoașterii adevărului. În intervențiile sale publice, ea subliniază constant că războiul nu este doar o problemă de securitate, ci o experiență umană profundă, care afectează indivizi, comunități și memoria colectivă.

Recunoașterea internațională a acestei activități este amplă și diversă, incluzând, pe lângă Premiul Nobel pentru Pace, distincții precum Right Livelihood Award și includerea în clasamente globale ale celor mai influente personalități contemporane. Totuși, dincolo de aceste repere, contribuția sa fundamentală constă în capacitatea de a conecta dreptul internațional cu realitățile concrete ale victimelor, de a transforma principiile abstracte în acțiuni cu impact direct asupra vieților oamenilor.

Pentru Universitatea de Vest din Timișoara, acordarea acestui titlu reprezintă nu doar o recunoaștere a meritelor individuale, ci și o reafirmare a valorilor pe care le susținem: apărarea drepturilor omului, promovarea democrației și cultivarea unei conștiințe civice active.

Stimată Doamnă Oleksandra Matviichuk,

Astăzi, prin acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, Universitatea de Vest își exprimă respectul pentru parcursul profesional și pentru angajamentul

dumneavoastră neclintit în apărarea demnității umane. Exemplul pe care îl oferiți demonstrează că dreptul, atunci când este susținut de curaj și responsabilitate, poate deveni un instrument real de schimbare. Suntem onorați de prezența dumneavoastră la Timișoara și ne bucurăm de includerea dumneavoastră în comunitatea noastră academică. Vă dorim sănătate și putere de muncă pentru a vă continua activitatea cu aceeași pasiune și eleganță!

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

A handwritten signature in blue ink, reading "Marilen-Gabriel Pirtea". The signature is written in a cursive, flowing style.

Rectorul Universității de Vest din Timișoara

Address

at the opening ceremony for awarding the title of
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
of the West University of Timișoara
to **Ms. OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK**

Esteemed members of the academic community of the West University of Timișoara,

Dear colleagues and students,

Distinguished guests,

Esteemed Ms. Oleksandra Matviichuk,

In the life of a university, there are moments when the recognition of academic excellence goes beyond mere symbolism and becomes an act of moral commitment. Today, we are experiencing such a moment.

In an era when the international system is under unprecedented pressure and fundamental human rights are being systematically violated in various regions of the world, the role of academic institutions can no longer be limited to the transmission of knowledge. Universities are challenged to actively participate in shaping a culture of responsibility, solidarity, and respect for human dignity. The West University of Timișoara embraces this mission by promoting role models who not only engage with the communities to which they belong but also shape the world. By conferring the title of *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, we bring to the centre of our community a figure who embodies, in an exceptional way, the connection between law, ethics, and civic action.

Ms. Oleksandra Matviichuk is a legal expert trained in the field of international human rights law and, at the same time, a civic leader who has demonstrated the ability to build institutions and mobilize society in times of profound crisis. As president of the Centre for Civil Liberties, an organization honoured with the 2022 Nobel Peace Prize, she has made a decisive contribution to the

development of mechanisms for documenting and analysing international crimes, transforming the evidence collected into concrete tools for global justice.

Her work gained international recognition during the Revolution of Dignity, when she coordinated the Euromaidan SOS initiative, providing legal support to victims of repression and helping to protect fundamental rights at a time of democratic fragility. Since then, amid the conflicts in Crimea and the Donbas, and more recently the full-scale invasion of Ukraine, her efforts have focused on systematically documenting war crimes, torture, unlawful detentions, and other serious violations of international law.

Through initiatives such as “Tribunal for Putin”, Ms. Matviichuk helped to bring to light a crucial perspective: peace cannot be seen only as the lack of conflict but must be understood as the result of legal accountability and the acknowledgment of the truth. In her public statements, she consistently emphasizes that war is not merely a security issue, but a profound human experience that affects individuals, communities, and collective memory.

International recognition of her work is widespread and diverse, including, in addition to the Nobel Peace Prize, honours such as the Right Livelihood Award and inclusion in global rankings of the most influential contemporary figures. However, beyond these milestones, her fundamental contribution lies in her ability to connect international law with the reality of victims, transforming abstract principles into actions that have a direct impact on people’s lives.

The West University of Timișoara considers this title not only a recognition of individual merit but also a reaffirmation of the values we stand for: the defence of human rights, the promotion of democracy, and the cultivation of an active civic consciousness.

Esteemed Ms. Oleksandra Matviichuk,

The honorary title offered today, *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, represents the way in which the West University of Timișoara publicly acknowledges your merits, shows its respect for your professional career and your unwavering commitment to the defence of human dignity. The example you set demonstrates that the law, when backed up by courage and responsibility, can become a real instrument of change.

We are honoured by your presence in Timișoara and delighted to welcome you into our academic community. We wish you health and the strength to continue your work with the same passion and elegance!

Prof. univ. dr. Marilen-Gabriel Pirtea

A handwritten signature in blue ink, reading "Marilen-Gabriel Pirtea". The signature is written in a cursive style with a horizontal line at the end.

Rector of the West University of Timișoara

LAUDATIO
în onoarea
doamnei OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK
cu ocazia acordării titlului de
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
al Universității de Vest din Timișoara

În existența unei universități apar, uneori, acele momente de profundă semnificație în care actul academic transcende dimensiunea protocolară a unei ceremonii și se afirmă ca expresie a unui angajament moral și intelectual fundamental. Conferirea titlului de *Doctor Honoris Causa* doamnei Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk se înscrie, fără îndoială, în această categorie a momentelor definitorii pentru Universitatea de Vest din Timișoara.

Prin acest titlu, Universitatea de Vest din Timișoara nu onorează doar o personalitate de excepție a dreptului internațional și a societății civile contemporane, ci afirmă, totodată, valorile care definesc însăși vocația europeană a universității: libertatea, demnitatea umană, responsabilitatea publică, solidaritatea și apărarea democrației. Timișoara este și va fi acel far al democrației românești, căci de aici a pornit Revoluția din 1989 și universitatea noastră este unul din dintre pilonii educației civice din țara noastră, astfel că este aproape o datorie de onoare să identificăm acele personalități străine care prin munca lor apără valorile democratice.

Într-o epocă marcată de agresiune militară, violență sistemică și contestarea ordinii internaționale bazate pe drept, vocea Oleksandrei Matviichuk s-a impus ca una dintre cele mai credibile și mai puternice conștiințe morale ale Europei contemporane. Juristă, apărătoare a drepturilor omului, lider civic și intelectual public, ea întruchipează acea categorie rară de personalități care reușesc să transforme expertiza profesională într-o formă de responsabilitate civică și de angajament etic profund.

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk s-a născut la 8 octombrie 1983, în Boiarka, în regiunea Kiev. Formată în cadrul prestigioasei Taras Shevchenko National University of Kyiv, unde a obținut diploma de Master în Drept în anul 2007, și-a orientat încă de timpuriu activitatea

profesională către apărarea drepturilor fundamentale și către consolidarea culturii democratice.

Această opțiune nu a fost una conjuncturală și nici exclusiv profesională. Ea a exprimat o înțelegere profundă a rolului dreptului într-o societate democratică: dreptul nu doar ca sistem de norme și proceduri, ci ca instrument de protecție a demnității umane și de limitare a arbitrarului puterii.

În anul 2007, Oleksandra Matviichuk s-a implicat în activitatea organizației *Center for Civil Liberties*, instituție care avea să devină una dintre cele mai importante organizații pentru apărarea drepturilor omului din Ucraina și din spațiul OSCE. Sub conducerea sa, această organizație a construit programe complexe de monitorizare a respectării drepturilor fundamentale, inițiative legislative, mecanisme de control civic asupra instituțiilor coercitive și proiecte de educație democratică adresate tinerilor și societății civile.

Conform profilului oficial al organizației, *Center for Civil Liberties* și-a asumat încă de la început misiunea de a promova valorile democratice și de a consolida instituțiile statului de drept în Ucraina. În această activitate se regăsește una dintre constantele biografiei intelectuale și civice ale Oleksandrei Matviichuk: convingerea că democrația nu poate supraviețui fără cetățeni activi și fără instituții capabile să protejeze libertatea.

Încă din primii ani ai activității sale publice, ea s-a remarcat prin capacitatea de a conecta reflecția juridică și mobilizarea civică. În anul 2012, a devenit membră a Advisory Council under the Commissioner for Human Rights of Ukraine's Verkhovna Rada, poziție care a confirmat recunoașterea competenței sale în domeniul protecției drepturilor omului.

Însă notorietatea sa internațională avea să se consolideze în contextul dramatic al Revoluției Demnității. După reprimarea violentă a protestelor pașnice în Piața Independenței din Kiev, în noiembrie 2013, Oleksandra Matviichuk a coordonat inițiativa civică Euromaidan SOS – platformă creată pentru a oferi asistență juridică victimelor represiunii, pentru a documenta abuzurile și pentru a apăra protestatarii persecutați.

Euromaidan SOS a devenit rapid una dintre cele mai importante structuri civice de reacție democratică din spațiul post-sovietic. Activitatea acestei platforme a demonstrat că solidaritatea civică și mobilizarea cetățenească pot constitui forme autentice de rezistență împotriva

autoritarismului și violenței instituționale. Diverse profile instituționale dedicate activității sale subliniază tocmai această capacitate remarcabilă de a construi rețele civice capabile să mobilizeze participarea democratică împotriva atacurilor asupra drepturilor și libertăților fundamentale. În această experiență se află una dintre dimensiunile definitorii ale personalității Oleksandrei Matviichuk: capacitatea de a transforma indignarea morală într-o arhitectură civică durabilă și eficientă.

După anexarea ilegală a Crimeei și declanșarea conflictului din Donbas în 2014, activitatea sa s-a concentrat asupra documentării crimelor de război, a torturii, a disparițiilor forțate, a detențiilor ilegale și a altor încălcări grave ale dreptului internațional umanitar.

În această perioadă, Oleksandra Matviichuk a coordonat sau susținut campanii internaționale pentru eliberarea prizonierilor politici și a persoanelor deținute ilegal de Federația Rusă, inclusiv inițiative precum #LetMyPeopleGo și #SaveOlegSentsov. Totodată, a contribuit la elaborarea unor rapoarte și documente adresate Organizației Națiunilor Unite, Consiliului Europei, Uniunii Europene, OSCE și Curții Penale Internaționale.

Pentru Oleksandra Matviichuk, dreptul internațional nu reprezintă un mecanism abstract sau exclusiv tehnic. El constituie un instrument de apărare a victimelor și de limitare a impunității. Documentarea juridică devine astfel o formă de recuperare a adevărului și a memoriei.

Această dimensiune a activității sale este ilustrată și prin numeroasele rapoarte și volume coordonate sau realizate împreună cu organizația pe care o conduce, între care se numără lucrări dedicate ocupației Crimeei, represiunii din timpul Euromaidanului sau situației prizonierilor politici și a ostacilor de război. Aceste documente au devenit surse importante pentru înțelegerea mecanismelor represiunii și pentru fundamentarea viitoarelor proceduri de responsabilizare juridică internațională.

În anul 2021, candidatura sa la United Nations Committee against Torture a reprezentat un moment istoric, fiind prezentată drept prima candidatură feminină a Ucrainei pentru un organism convențional al ONU. Platforma sa a inclus inclusiv problematica violenței împotriva femeilor în context de conflict armat, reafirmând dimensiunea umană și etică a reflecției sale juridice.

Invazia pe scară largă a Ucrainei de către Federația Rusă, în februarie 2022, a transformat-o

într-una dintre cele mai importante voci morale și civice ale lumii contemporane. În condiții de război total, Oleksandra Matviichuk a insistat constant asupra faptului că războiul nu poate fi analizat exclusiv în termenii geopoliticii și ai strategiilor militare, ci trebuie înțeles prin efectele sale directe asupra ființei umane: asupra civililor uciși, asupra copiilor deportați, asupra persoanelor torturate, asupra familiilor destrămate și asupra comunităților devastate.

Într-un interviu acordat NobelPrize.org, ea afirma că inspirația pentru continuarea activității sale provine de la oamenii obișnuiți care fac lucruri extraordinare în condiții extreme. Această perspectivă exprimă poate cel mai bine fundamentul moral al întregii sale activități: credința în demnitatea umană și în capacitatea solidarității de a rezista barbariei. În acest context, Oleksandra Matviichuk a co-fondat inițiativa „Tribunal for Putin”, o rețea creată pentru documentarea sistematică a crimelor internaționale prevăzute de Statutul de la Roma în toate regiunile Ucrainei, inclusiv în teritoriile ocupate. Ea a devenit una dintre cele mai influente voci globale care susțin necesitatea constituirii unui tribunal special pentru crima de agresiune împotriva Ucrainei.

Pentru Oleksandra Matviichuk, apărarea libertății și a democrației nu poate exista fără instituții capabile să sancționeze violența sistemică și fără mecanisme internaționale reale de responsabilizare. Această reflecție traversează și celebrul discurs susținut la Oslo, la ceremonia Nobel din 10 decembrie 2022, intitulat „Time to take responsibility”. În această conferință, ea a afirmat că pacea, progresul și drepturile omului sunt inseparabile și că societățile democratice au obligația morală de a apăra libertatea și demnitatea umană oriunde acestea sunt amenințate.

Discursul de la Oslo reprezintă una dintre cele mai importante intervenții morale și civice ale Europei contemporane. El nu a fost doar un apel la solidaritate internațională, ci și o reflecție profundă asupra fragilității ordinii internaționale și asupra responsabilității comune de a apăra dreptul și libertatea. Recunoașterea internațională a activității sale este excepțională.

În anul 2022, *Center for Civil Liberties* a fost distins cu Premiul Nobel pentru Pace, alături de Ales Bialiatski și organizația Memorial. Comitetul Nobel a motivat această alegere prin contribuția excepțională a laureaților la promovarea drepturilor omului, a democrației și a coexistenței pașnice. Distincția a avut o valoare istorică aparte, fiind pentru prima dată când Premiul Nobel pentru Pace a fost acordat unei organizații sau unui cetățean din Ucraina.

La ceremonia de la Oslo, Oleksandra Matviichuk a susținut Nobel Peace Prize Lecture în

numele organizației, consolidându-și astfel statutul de reprezentantă emblematică a societății civile ucrainene. În același an, ea și organizația pe care o conduce au primit Right Livelihood Award pentru contribuția la consolidarea instituțiilor democratice și la configurarea unui cadru internațional de responsabilizare pentru crimele de război.

Activitatea sa a fost asociată și cu Premiul Saharov pentru Libertatea de Gândire acordat de Parlamentul European poporului ucrainean.

Prestigiul său internațional este confirmat și de numeroase alte recunoașteri: includerea în lista BBC 100 Women, desemnarea de către revista TIME în clasamentul TIME100 al celor mai influente personalități ale lumii, includerea de către Financial Times între cele mai influente femei ale anului 2022, precum și multiple premii dedicate apărării democrației și drepturilor omului.

Însă dincolo de distincțiile primite, ceea ce impresionează în mod profund în parcursul Oleksandrei Matviichuk este autoritatea morală pe care și-a construit-o. Ea aparține acelei categorii rare de lideri civici care reușesc să combine expertiza juridică, sensibilitatea față de suferința umană și capacitatea de a vorbi convingător unui public global despre obligația de a apăra libertatea.

În numeroase intervenții publice, Oleksandra Matviichuk a insistat asupra faptului că războiul nu poate fi normalizat și că indiferența comunității internaționale față de crimele împotriva umanității reprezintă o amenințare pentru însăși ideea de civilizație democratică. În același timp, activitatea sa demonstrează că apărarea drepturilor omului nu este doar responsabilitatea instituțiilor, ci și expresia unei obligații morale asumate individual și colectiv.

Prin întreaga sa activitate, Oleksandra Matviichuk ne amintește că pacea autentică nu poate exista fără adevăr, fără memorie și fără justiție.

Universitatea de Vest din Timișoara recunoaște în personalitatea Oleksandrei Matviichuk nu doar o eminentă juristă și apărătoare a drepturilor omului, ci și o conștiință morală a Europei contemporane.

Prin activitatea sa exemplară, domnia sa a demonstrat că universul valorilor democratice poate fi apărut chiar și în cele mai dramatice circumstanțe istorice și că solidaritatea umană poate deveni fundament al rezistenței împotriva violenței și nedreptății.

Pentru comunitatea academică a Universității de Vest din Timișoara, acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum* reprezintă nu doar un act de recunoaștere academică, ci și expresia unei solidarități intelectuale și morale cu toți cei care apără libertatea, democrația și demnitatea umană.

Într-o perioadă în care Europa este din nou confruntată cu spectrul războiului și al violenței sistemice, exemplul Oleksandrei Matviichuk reafirmă rolul fundamental al societății civile, al culturii democratice și al responsabilității morale în apărarea păcii.

Prin conferirea acestui titlu, Universitatea de Vest din Timișoara afirmă, totodată, credința sa profundă în valorile europene ale libertății și drepturilor omului și își exprimă admirația pentru o personalitate care a consacrat dreptul, cunoașterea și curajul civic apărării demnității umane.

În numele Senatului Universității de Vest din Timișoara și al întregii comunități academice, avem onoarea de a o saluta pe doamna Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk și de a-i conferi titlul de *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, ca expresie a celei mai înalte prețuiri academice pentru contribuția sa excepțională la apărarea libertății, a democrației și a justiției internaționale.

COMISIA DE EVALUARE ȘI DE ELABORARE A LAUDATIO

Președinte:

Prof. univ. dr. Marilen Gabriel PIRTEA, *Rectorul Universității de Vest din Timișoara*

Membri:

Prof. univ. dr. Nicoleta Claudia MOLDOVAN, *Președintele Senatului Universității de Vest din Timișoara*

Prof. univ. dr. Alin Florin SAVA, *Directorul Consiliului pentru Studiile Universitare de Doctorat*

Conf. univ. dr. Sorina Natalia VOICULESCU, *Vice-Președintele Senatului Universității de Vest din Timișoara*

Prof. univ. dr. Lucian BERCEA, *Decanul Facultății de Drept*

Conf. univ. dr. Marius Lupșa MATICHESCU, *Decanul Facultății de Sociologie și Asistență Socială*

Lect. univ. dr. Alexandru JĂDĂNEANȚ, *Decanul Facultății de Științe ale Guvernării și Comunicării*

Conf. univ. dr. Nicoleta ȘTEFU, *Președintele Comisiei Senatului pentru Internaționalizare și Rețele Universitare*

Conf. univ. dr. Claudiu T. ARIEȘAN, *Magister Caeremoniae al Universității de Vest din Timișoara*

LAUDATIO
in honor of
Ms. OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK
upon awarding the title of
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
of the West University of Timișoara

At times, a university experiences moments of profound significance in which the academic act transcends the formal dimension of a ceremony and stands as an expression of moral and intellectual commitment. The *Doctor Honoris Causa* title awarded to Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk today is undoubtedly one of those defining moments for the West University of Timișoara.

Through this distinction, the West University of Timișoara not only honours an exceptional figure of the international law and contemporary civil society but also reaffirms the values that define the university's European spirit: freedom, human dignity, public responsibility, solidarity, and the defence of democracy. Timișoara has been the beacon of Romanian democracy, as it was the starting place of the 1989 Revolution, and our university is one of the pillars for civic education in the country; thus, it is almost a matter of duty to identify international figures who, through their work, defend democratic values.

At a time marked by military aggression, systemic violence, and challenges to the international legal order, Oleksandra Matviichuk's is one of the most credible and powerful moral voices in contemporary Europe. A lawyer, human rights defender, civic leader, and public intellectual, she embodies that rare category of individuals who succeed in transforming professional expertise into a form of civic responsibility and deep ethical commitment.

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk was born on the 8th of October 1983 in Boiarka, in the Kyiv region. Educated at the prestigious Taras Shevchenko National University of Kyiv, where she earned a master's degree in law in 2007. From the early stages of her professional career, she focused on defending fundamental rights and strengthening democratic culture. This choice was

neither situational nor exclusively professional. It reflected a deep understanding of the role of law in a democratic society: law not merely as a system of rules and procedures, but as an instrument for protecting human dignity and limiting the abuse of power.

In 2007, Oleksandra Matviichuk joined the Centre for Civil Liberties, an organization that would become one of the most important human rights organizations in Ukraine and the OSCE region. Under her leadership, the organization developed comprehensive programs to monitor respect for fundamental rights, legislative initiatives, mechanisms for civic oversight of law enforcement agencies, and democratic education projects targeting young people and civil society.

According to the organization's official profile, the Centre for Civil Liberties has, from the very beginning, been committed to promoting democratic values and strengthening the institutions of the rule of law in Ukraine. This work reflects one of the constants in Oleksandra Matviichuk's intellectual and civic biography: the conviction that democracy cannot survive without active citizens and without institutions capable of protecting freedom.

Ever since the early years of her public career, she has stood out for her ability to bridge legal analysis and civic engagement. In 2012, she became a member of the Advisory Council under the Commissioner for Human Rights of Ukraine's Verkhovna Rada, a position that confirmed the recognition of her expertise in the field of human rights protection.

However, her global reputation solidified during the dramatic events of the Revolution of Dignity. Following the violent suppression of peaceful protests in Kiev's Independence Square in November 2013, Oleksandra Matviichuk coordinated the Euromaidan SOS civic initiative – a platform created to provide legal assistance to victims of repression, to document abuses, and to defend persecuted protesters.

Euromaidan SOS quickly became one of the most important civic organizations for democratic action in the post-Soviet space. The work of this platform has demonstrated that civic solidarity and citizen mobilization can constitute genuine forms of resistance against authoritarianism and institutional violence. Various institutional profiles dedicated to its work highlight precisely this remarkable ability to build civic networks capable of mobilizing democratic participation against attacks on fundamental rights and freedoms. This experience embodies one of the defining dimensions of Oleksandra Matviichuk's personality: the ability to transform moral indignation into a

sustainable and effective civic architecture.

After the illegal annexation of Crimea and the outbreak of the conflict in Donbas in 2014, her work focused on documenting war crimes, torture, enforced disappearances, unlawful detentions, and other serious violations of international humanitarian law.

During this period, Oleksandra Matviichuk coordinated and supported international campaigns for the release of political prisoners and individuals unlawfully detained by the Russian Federation, including initiatives such as #LetMyPeopleGo and #SaveOlegSentsov. She also contributed to the drafting of reports and documents addressed to the United Nations, the Council of Europe, the European Union, the OSCE, and the International Criminal Court.

For Oleksandra Matviichuk, international law is not some abstract or technical mechanism. It is a tool for defending victims and reducing impunity. Legal documentation thus becomes a way of recovering the truth and preserving memory.

This aspect of her work is also illustrated by the numerous reports and publications coordinated or produced in collaboration with the organization she leads, including works on the occupation of Crimea, the repression during Euromaidan, and the situation of political prisoners and prisoners of war. These documents became important sources for understanding the mechanisms of repression and for laying the groundwork for future international legal accountability proceedings.

In 2021, she made history by becoming Ukraine's first female candidate for a UN treaty body when she ran for the United Nations Committee against Torture. Her platform addressed the violence against women in the context of the armed conflict, reaffirming the human and ethical dimensions of her legal thinking.

The Russian Federation's full-scale invasion of Ukraine in February 2022 has made her one of the most important moral and civic voices in the contemporary world. In the midst of war, Oleksandra Matviichuk has consistently insisted that this conflict cannot be analysed solely in terms of geopolitics and military strategy but must be understood through its direct effects on human lives: on killed civilians, on deported children, on tortured individuals, on shattered families, and on devastated communities.

In an interview with NobelPrize.org, she states that the inspiration to continue her work comes

from ordinary people who do extraordinary things under extreme conditions. This perspective perhaps best expresses the moral foundation of her entire work: a belief in human dignity and in the power of solidarity to resist barbarism. In this context, Oleksandra Matviichuk co-founded the “Tribunal for Putin” initiative, a network created to systematically document international crimes under the Rome Statute across all regions of Ukraine, including the occupied territories. She has become one of the most influential global voices advocating for the establishment of a special tribunal for the crime of aggression against Ukraine.

For Oleksandra Matviichuk, the defence of freedom and democracy cannot exist without institutions capable of addressing systemic violence and without effective international accountability mechanisms. This reflection is also present in her famous speech delivered in Oslo at the Nobel ceremony on the 10th of December 2022, entitled "Time to take responsibility." In that speech, she asserted that peace, progress, and human rights are inseparable and that democratic societies have a moral obligation to defend freedom and human dignity wherever they are threatened.

The Oslo speech represents one of the most important moral and civic statements of contemporary Europe. It was not only a call for international solidarity, but also a profound reflection on the fragility of international order and on our shared responsibility to defend justice and freedom. The international recognition of her work is exceptional.

In 2022, the Centre for Civil Liberties was awarded the Nobel Peace Prize, alongside Ales Bialiatski and the Memorial organization. The Nobel Committee cited the laureates' exceptional contribution to the promotion of human rights, democracy, and peaceful coexistence as the reason for this choice. The award held special historical significance, as it was the first time the Nobel Peace Prize had been awarded to an organization or a citizen from Ukraine.

At the ceremony in Oslo, Oleksandra Matviichuk delivered the Nobel Peace Prize Lecture on behalf of the organization, thereby strengthening her status as an iconic representative of Ukrainian civil society. The same year, she and the organization she leads received the Right Livelihood Award for their contribution to strengthening democratic institutions and establishing an international framework for accountability for war crimes.

Her work was also associated with the Sakharov Prize for Freedom of Thought, awarded by the European Parliament to the Ukrainian people.

Her international prestige is also confirmed by numerous other distinctions: her appearance on the BBC's 100 Women list, her selection by TIME magazine for the TIME100 list of the world's most influential people, her inclusion in the Financial Times' list of the most influential women of 2022, as well as multiple awards for her work in defending democracy and human rights.

But beyond the awards she has received, what is truly impressive about Oleksandra Matviichuk's career is the moral authority she has built. She belongs to that rare category of civic leaders who manage to combine legal expertise, sensitivity to human suffering, and the ability to speak persuasively to a global audience about the obligation to defend freedom.

In many public statements, Oleksandra Matviichuk has insisted that the war cannot be normalized and that the international community's indifference to crimes against humanity poses a threat to the very idea of democratic civilization. At the same time, her work demonstrates that the defence of human rights is not merely the responsibility of institutions, but also the expression of a moral obligation assumed both individually and collectively.

Through her work, Oleksandra Matviichuk reminds us that true peace cannot exist without truth, without memory, and without justice.

The West University of Timișoara acknowledges Oleksandra Matviichuk not only as an eminent legal scholar and human rights advocate, but also as the moral conscience of contemporary Europe.

Through her remarkable work, she has demonstrated that democratic values can be protected even under the most dramatic historical circumstances, and that human solidarity can serve as the foundation for resistance against violence and injustice.

For the academic community of the West University of Timișoara, the awarding of the *Doctor Honoris Causa* title represents not only an act of academic recognition, but also an expression of intellectual and moral solidarity with all those who defend freedom, democracy, and human dignity.

At a time when Europe is once again facing the threat of war and systemic violence, Oleksandra Matviichuk's example reaffirms the fundamental role of civil society, democratic culture, and moral responsibility in defending peace.

Through this honorary title, the West University of Timișoara also reaffirms its deep commitment to the European values of freedom and human rights and expresses its admiration for a figure who has dedicated her legal expertise, knowledge, and civic courage to the defence of human dignity.

On behalf of the Senate of the West University of Timișoara and the entire academic community, we have the honour of welcoming Ms. Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk and awarding her the title of *Doctor Honoris Causa Beneficiorum Publicorum*, as an expression of the highest academic distinction for her exceptional contribution to the defence of freedom, democracy, and international justice.

Cuvântul de acceptare
al doamnei OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK
cu ocazia acordării titlului de
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
al Universității de Vest din Timișoara

Unde găsim puterea într-o lume ca cea de astăzi?

Permiteți-mi să vă povestesc puțin despre provocări. Aceasta a fost a patra iarnă de la invazia rusă în Ucraina. A fost foarte greu.

Rachetele și dronele rusești distrug în mod deliberat infrastructura energetică de care depinde supraviețuirea civililor. În lunile ianuarie și februarie, temperaturile scad până la minus 25 de grade Celsius. Pur și simplu înghețăm. Milioane de oameni au acces limitat sau deloc la încălzire, apă și electricitate.

Îmi amintesc că, atunci când rușii au început să lovească infrastructura energetică, a apărut pe internet o fotografie cu o profesoară din Kiev. Purta o jachetă roșie de iarnă și o căciulă călduroasă și stătea pe vârfuri lângă un stâlp metalic pe care își așezase computerul – în aer liber, undeva lângă un magazin unde funcționa un generator de curent și exista acces la internet. Și acolo, în frigul pătrunzător, le ținea elevilor o lecție.

Și m-am gândit: rușii au venit să ne ia tot – pământul nostru, libertatea noastră, viitorul nostru, educația copiilor noștri. Iar această profesoară din Kiev a hotărât să nu le dea nimic. Chiar și ceva atât de simplu precum predarea unei lecții a devenit un act de rezistență.

Știu din propria experiență că, atunci când nu te poți baza pe sistemul internațional de pace și securitate, te poți baza întotdeauna pe oameni. Suntem obișnuiți să gândim în termeni de state și organizații interguvernamentale, dar oamenii obișnuiți au mult mai multă putere decât își imaginează ei înșiși. Oamenii obișnuiți pot schimba cursul istoriei.

În primul rând, nu știu cum vor numi istoricii viitorului această perioadă. Dar ordinea mondială bazată pe Carta ONU și pe dreptul internațional s-a prăbușit. Nu ne vom mai întoarce niciodată la *status quo*. Schimbarea este noua normă.

Sistemul internațional de pace și securitate a fost creat după cel de-al Doilea Război Mondial pentru a proteja oamenii de războaie și de violența în masă. Dar până și telefonul meu are o dată de expirare. Acest sistem nu a fost niciodată reformat. Iar acum se află într-un impas, efectuând doar mișcări de formă. Este ușor de prevăzut că incendii precum războaiele vor izbucni din ce în ce mai frecvent în diferite părți ale lumii, deoarece rețeaua internațională este defectă și provoacă scânteii peste tot.

Ne pierdem libertatea la nivel global. Problema nu este doar că spațiul libertății în țările autoritare s-a redus la dimensiunea unei celule de închisoare. Chiar și în democrațiile dezvoltate, problema este că oamenii încep să pună sub semnul întrebării Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Există motive pentru acest lucru. Generațiile viitoare le-au înlocuit pe cele care au supraviețuit celui de-al Doilea Război Mondial. Au moștenit democrația de la părinții lor. Au început să considere drepturile și libertățile ca fiind ceva de la sine înțeles. Au devenit consumatori de valori. Percep libertatea ca pe o alegere între sortimente de brânzeturi la supermarket. Prin urmare, sunt gata să schimbe libertatea pe revendicări populiste, beneficii economice, promisiuni de securitate și, în primul rând, pe confortul personal.

În al doilea rând, oamenii încep să înțeleagă că războiul are loc abia atunci când bombele cad peste capetele lor. Dar războiul are și o dimensiune informațională, iar această luptă pentru realitate nu cunoaște granițe de stat.

Regimurile autoritare moderne nu împărtășesc o ideologie comună. Cu toate acestea, ele promovează narațiuni comune. Ele susțin că dictatura înseamnă stabilitate și securitate, în timp ce democrația înseamnă slăbiciune și ineficiență. Ele combat ideile umaniste, precum drepturile omului, instanțele independente și libertatea presei. Ele erodează încrederea dintre oameni și distrug legătura noastră cu realitatea.

Trăim într-o așa-numită „lume a post-adevărului”. Dar mie mi se pare că este o lume post-cunoaștere. Cunoașterea își pierde din valoare. Oamenii preferă să asculte bloggerii de pe Instagram decât cercetătorii sau oamenii de știință. Oamenii cer soluții simple. Poate că în vremuri de pace ne-am putea permite asta. Dar nimeni nu mai trăiește în vremuri de pace. Prin urmare, în loc să simplificăm, trebuie să cultivăm complexitatea.

De asemenea, trăim într-o lume în care noile tehnologii se dezvoltă într-un ritm accelerat. Oamenii petrec din ce în ce mai mult timp în spațiul virtual, plin de informații false și dezinformare. Drept urmare, își pierd capacitatea de a face diferența între adevăr și minciună. Astăzi, locuitorii unei comunități mici nu mai au o viziune comună asupra realității. Fără o viziune comună asupra realității, oamenii nu pot acționa împreună. Fără o acțiune comună, cum putem să ne apărăm democrația?

Și, în al treilea rând, viitorul nostru nu este doar incert, ci nici măcar prestabilit. Avem șansa de a ne crea viitorul pe care ni-l dorim. Dacă puteți reține doar o singură frază din discursul meu, aceasta să fie următoarea: oamenii obișnuiți pot realiza lucruri extraordinare.

Am înregistrat mărturia omului de știință și filosofului ucrainean Ihor Kozlovskii după 700 de zile petrecute în captivitate în Rusia. Interviewasem sute de supraviețuitori înainte de asta, iar aceștia îmi povestiseră cum fuseseră bătuți, torturați, violați, închiși în lăzi de lemn, electrocuțați la nivelul organelor genitale, cum li se tăiaseră degetele, li se smulsese unghiile, li se găuriseră genunchii și fuseseră obligați să scrie cu propriul sânge. Așadar, puține lucruri mai puteau să mă surprindă. Cu toate acestea, Ihor a menționat un detaliu care ar putea fi considerat nesemnificativ pentru baza de dovezi. Dar m-a impresionat.

El mi-a povestit despre viața sa de zi cu zi în închisoare. Era o cameră la subsol unde, în perioada sovietică, erau ținuteți condamnații la moarte. Celula nu avea ferestre, nu intra lumina soarelui și era slab aerisită, ceea ce făcea respirația dificilă. Apele uzate curgeau pe podeaua murdară. Șobolanii ieșeau târându-se din gura de canal. Iar un om de știință cunoscut în toată țara mi-a povestit cum le ținea acestor șobolani prelegeri de filosofie doar pentru a auzi sunetul unei voci umane.

Din punct de vedere juridic, Ihor Kozlovskii a fost o victimă. A fost răpit și ținut în condiții inumane. A fost torturat atât de grav încât a trebuit să învețe din nou să meargă. Cu toate acestea, nici măcar acest lucru nu l-a determinat să se considere și să se perceapă ca pe o victimă. Fundamentul existenței noastre este demnitatea, nu statutul de victimă.

Demnitatea înseamnă acțiune. Nu suntem prizonierii circumstanțelor, ci participanți la acest proces istoric. Demnitatea ne dă puterea de a lupta, chiar și în circumstanțe insuportabile. Crede în tine. Nu-ți pierde niciodată speranța. Dar definește corect cuvântul „speranță”. Speranța nu înseamnă convingerea că totul va fi bine. Speranța înseamnă conștientizarea profundă că toate eforturile noastre au avut un sens.

Acceptance speech of
Ms. OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK
on the occasion of receiving the title of
DOCTOR HONORIS CAUSA BENEFICIORUM PUBLICORUM
of the West University of Timișoara

Where can we find the strength in today's world?

Let me tell you something about challenges. This was the fourth winter of the Russian full-scale invasion in Ukraine. And it was very difficult.

Russian missiles and drones are deliberately destroying the energy infrastructure on which the survival of civilians depends. In January and February, temperatures drop to minus 25 degrees Celsius. We were literally freezing. Millions of people have limited or no access to heating, water, and electricity.

I remember, when the Russians first began striking the energy infrastructure, a photograph appeared online of a Kyiv schoolteacher. She was wearing a red winter jacket and a warm hat, standing on tiptoe beside a metal pole on which she had placed her computer – right outside, somewhere near a shop where a power generator was running and there was internet access. And there, in the freezing cold, she was giving her students a lecture.

And I thought: the Russians came to take everything from us – our land, our freedom, our future, our children's education. And this Kyiv schoolteacher decided to give them nothing. Even something as simple as teaching a lesson became an act of resistance.

I know from my own experience that when you cannot rely on the international system of peace and security, you can always rely on people. We are used to thinking in categories of states and intergovernmental organizations, but ordinary people have much more power than they even imagine. Ordinary people can change history.

First. I do not know what historians of the future will call this period. But the world order based on the UN Charter and international law has been collapsed. We will never return

to the status-quo. Change is the new norm.

The international peace and security system had been established after the Second World War to protect people from wars and mass violence. But even my phone has an expiration date. This system has never been reformed. And now it is stalling, performing ritual movements. It is easy to predict that fires like wars will erupt more and more frequently in different parts of the world because the international wiring is faulty and sparking everywhere.

We are losing freedom in the globe. The problem is not only that the space of freedom in authoritarian countries has narrowed to the size of a prison cell. The problem is that even in developed democracies, people are starting to call into question the Universal Declaration of Human Rights.

There are reasons for this. The coming generations replaced those ones that survived the Second World War. They have inherited democracy from their parents. They began to take rights and freedoms for granted. They have become consumers of values. They perceive freedom as choosing between cheeses in the supermarket. Therefore, they are ready to exchange freedom for populist claims, economic benefits, promises of security and first and foremost, for personal comfort.

Second. People begin to understand that war is happening only when bombs fall on their own heads. But war also has an informational dimension, and this struggle for reality has no state borders.

Modern authoritarian regimes do not share a common ideology. However, they promote common narratives. They argue that dictatorship means stability and security while democracy means weakness and inefficiency. They combat humanistic ideas, such as human rights, independent courts, and freedom of the press. They erode trust between people and destroy our connection with reality.

We live in what is called a “post-truth world.” But it seems to me it is a post-knowledge world. Knowledge is losing value. People prefer listening to Instagram bloggers rather than researchers or scientists. People demand simple solutions. Perhaps in peaceful times we could afford that. But no one lives in peaceful times anymore. Therefore, instead of simplification, we must cultivate complexity.

On top of that, we live in a world where new technologies are rapidly developing. People spend more and more time in virtual space, polluted with fakes and disinformation. As a result, they

lose the ability to distinguish between truth and lies. Now, the residents of a small community no longer have a shared picture of reality. Without a shared picture of reality, people are unable to act together. Without common action, how can we protect our democracy?

And third. Our future is not just unclear, it is also not prewritten. We have a chance to create future that we want. If you can remember only one sentence from my speech let it be the following. Ordinary people can do extraordinary things.

I recorded the testimony of Ukrainian scientist and philosopher Ihor Kozlovskii after 700 days in Russian captivity. I had interviewed hundreds of survivors before that, and they had told me how they were beaten, tortured, raped, locked in wooden boxes, electrically shocked through their genitalia, and their fingers were cut, their nails were torn away, their knees were drilled, and they were compelled to write with their own blood. So, there was little that could surprise me. However, Ihor mentioned a detail that might be considered insignificant for the evidence base. But it struck me.

He described his daily life in solitary confinement. It was a basement room where death row inmates were held during the Soviet era. The cell had no windows or sunlight and was poorly ventilated, making it difficult to breathe. Sewage flowed across the dirty floor. Rats, crawling out of the sewer opening. And a scientist known throughout the country told me how he gave lectures on philosophy to these rats just to hear the sound of a human voice.

Legally, Ihor Kozlovskii was a victim. He was abducted and held in inhumane conditions. He was tortured so severely that he had to relearn to walk again. Yet, even this did not become a reason for him to treat himself and to experience himself as a victim. The foundation of our existence is dignity, not victimhood.

Dignity is action. We are not hostages of circumstances but participants in this historical process. Dignity gives us the strength to fight, even in unbearable circumstances.

Believe in yourself. Never lose hope. Just define the word hope properly. Hope is not a confidence that everything will be fine. Hope is a deep understanding that all our efforts gave meaning.

BIOGRAFIE

OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk este o juristă ucraineană, specializată în promovarea drepturilor omului, lider al societății civile și una dintre cele mai influente voci globale în domeniul dreptului internațional, al răspunderii juridice pentru crime grave și al apărării demnității umane.

Născută la 8 octombrie 1983 în Boiarka, oraș din actualul raion Fastiv al regiunii Kiev, Matviichuk s-a format la Taras Shevchenko National University of Kyiv, unde a obținut diploma de LL.M. în 2007. În 2017 a devenit prima femeie care a participat la *Programul Ucrainean pentru Lideri Emergenți* al Universității Stanford, respectiv în 2022 a absolvit programul *New Security Leaders* din marja Forumului de Securitate de la Varșovia. Activând încă de la înființare, în 2007, în organizația neguvernamentală Center for Civil Liberties, Matviichuk a recepționat, în calitate de Director al Centrului, Premiul Nobel pentru Pace în 2022. Totodată, din octombrie 2022, este Vice-President of the International Federation for Human Rights și membră a Steering Committee of the World Movement for Democracy.

Profilul public al Oleksandrei Matviichuk combină, într-un mod autentic, rigoarea juridică, leadership-ul civic și capacitatea de a transforma documentarea încălcărilor drepturilor omului într-un percutant și remanent instrument de justiție internațională. În prezentări instituționale recente, ea este descrisă ca o apărătoare globală a drepturilor omului, cu experiență directă asupra implicațiilor umane și geopolitice ale războiului, implicată activ în dezbateri internaționale privind pacea, libertatea, securitatea democratică, protecția civililor și responsabilitatea penală pentru crime de război.

Activitatea sa este indisolubil legată de *Center for Civil Liberties*, sub conducerea sa această organizație neguvernamentală impunându-se ca una dintre cele mai importante organizații de protejare și promovare a drepturilor omului din Ucraina și din regiunea OSCE. Potrivit profilului instituțional oficial, activitatea Centrului se focalizează pe inițierea de schimbări legislative, exercitarea controlului civic asupra agențiilor de aplicare a legii și asupra sistemului judiciar, activități educaționale adresate tinerilor și programe internaționale de solidaritate.

În plan profesional, Matviichuk s-a afirmat timpuriu ca juristă și activistă implicată în mecanismele instituționale ale protecției drepturilor omului. De altfel, încă 2012, a devenit membră

a Advisory Council under the Commissioner for Human Rights of Ukraine's Verkhovna Rada, un rol care semnala deja recunoașterea competenței sale în domeniul monitorizării și apărării drepturilor fundamentale ale omului.

Însă notorietatea internațională a venit mai ales în contextul Revoluției Demnității. După reprimarea violentă a protestelor pașnice din Piața Independenței din Kiev, la 30 noiembrie 2013, ea a coordonat inițiativa civică Euromaidan SOS, creată pentru a oferi asistență juridică victimelor represalilor administrației prezidențiale pro-ruse de la acea vreme, pentru a colecta și analiza informații privind persecuțiile și pentru a contribui la protejarea protestatarilor. Euromaidan SOS a devenit una dintre cele mai importante platforme civice de reacție rapidă din Ucraina post-sovietică, experiența organizatorică acumulată de Matviichuk în cadrul acestui proiect fiind remarcată și în profilele sale mediatice recente. De altfel, Warsaw Security Forum subliniază explicit că ea are experiență în crearea unor structuri civice capabile să mobilizeze participarea extinsă a cetățenilor împotriva atacurilor asupra drepturilor și libertăților omului. Această dimensiune este esențială pentru a înțelege specificul acțiunii sale: Matviichuk nu este doar o juristă a dosarelor și a rapoartelor, ci și o arhitectă a mobilizării civice democratice.

După 2014, odată cu anexarea Crimeei și izbucnirea conflictului din Donbas, activitatea domniei sale s-a concentrat tot mai mult pe documentarea crimelor de război, a detențiilor ilegale, a torturii, a disparițiilor forțate, a transferului ilegal de minori și a altor încălcări grave ale drepturilor omului comise în teritoriile ocupate și în zonele de conflict. Ea a coordonat sau susținut campanii internaționale pentru eliberarea prizonierilor de conștiință și a persoanelor deținute ilegal de Federația Rusă, inclusiv inițiative precum #LetMyPeopleGo și #SaveOlegSentsov. În această perioadă, a devenit și autoare a numeroase rapoarte și interpelări adresate unor organisme internaționale precum ONU, Consiliul Europei, Uniunea Europeană, OSCE și Curtea Penală Internațională. Această componentă a activității sale conturează profilul unei juriste profund angajate în utilizarea dreptului internațional ca instrument de apărare a victimelor și de limitare a impunității.

În 2021, candidatura sa la United Nations Committee against Torture a marcat un moment istoric, fiind prezentată drept primul candidat femeie al Ucrainei pentru un organism convențional al ONU. Platforma sa a inclus și limitarea violenței împotriva femeilor în conflict, indicând explicit dimensiunea de gen a reflecției sale juridice și civice.

După invazia pe scară largă a Ucrainei de către Federația Rusă în 2022, Matviichuk a devenit una dintre principalele figuri ale societății civile ucrainene la nivel internațional. Ea a prezentat constant, la nivel internațional, perspectiva victimelor agresiunii militare a Federației Ruse, a

persoanelor strămutate intern, a familiilor celor dispăruți și a civililor aflați sub ocupație. În același timp, a insistat asupra faptului că războiul nu poate fi înțeles exclusiv în termenii geopoliticii sau ai securității militare, ci trebuie interpretat și prin efectele sale directe asupra ființei umane. În intervențiile publice și în profilurile mediatice, apare recurent ideea că munca sa urmărește să redea victimelor numele, vocea și identitatea, într-un război care tinde să transforme oamenii în numere și statistici.

În acest context, a co-fondat inițiativa “Tribunal for Putin”, o rețea creată pentru a documenta crimele internaționale prevăzute de Statutul de la Roma în toate regiunile Ucrainei, inclusiv în teritoriile ocupate. Warsaw Security Forum notează explicit că această inițiativă a fost concepută pentru documentarea sistematică a crimelor internaționale comise în urma agresiunii ilegale a Federației Ruse asupra Ucrainei. Alte profile mediatice și prezentări publice subliniază că Matviichuk a devenit una dintre cele mai puternice voci globale în favoarea înființării unui tribunal special pentru tragerea la răspundere a crimei de agresiune comise împotriva Ucrainei, argumentând că sistemul juridic internațional actual este insuficient pentru a asigura deplina responsabilizare a autorilor agresiunii.

Această orientare către responsabilitate juridică este dublată de o reflecție mai amplă asupra limitelor ordinii internaționale. În profiluri mediatice și interviuri oficiale, Matviichuk a susținut constant că libertatea, democrația și drepturile omului nu pot fi apărute doar declarativ, ci necesită instituții funcționale, solidaritate transnațională și mecanisme reale de sancționare a celor care recurg la violență sistemică. În interviul publicat de NobelPrize.org în 2023, ea discută explicit despre promovarea democrației și libertății, despre protejarea drepturilor omului și despre resursele morale care permit continuarea activității civice în condiții extreme. În aceeași linie, textul Nobel Lecture susține ideea responsabilității comune pentru apărarea unei ordini pașnice și democratice.

Recunoașterea internațională a activității sale este excepțională. Cea mai cunoscută dintre distincții este, desigur, Premiul Nobel pentru Pace, acordat în 2022 Center for Civil Liberties, alături de Ales Bialiatski și organizația Memorial. NobelPrize.org precizează că Oleksandra Matviichuk a susținut la Oslo, în 10 decembrie 2022, Nobel Peace Prize lecture în numele Centrului, fapt care a consolidat vizibilitatea sa globală ca reprezentantă a societății civile ucrainene. Distincția a avut și o valoare istorică specială, fiind prima dată când Premiul Nobel pentru Pace a fost acordat unei organizații sau unui cetățean din Ucraina.

Pe lângă Nobel, Matviichuk și organizația pe care o conduce au fost recompensate cu Right Livelihood Award în 2022, pentru contribuția la consolidarea instituțiilor democratice din Ucraina și

la configurarea unei căi de responsabilizare internațională pentru crimele de război. Distincția este prezentată ca o recunoaștere a efortului de a construi instituții democratice sustenabile și de a modela un drum către tragerea la răspundere din perspectiva dreptului internațional.

În același an, numele său a fost asociat și cu Sakharov Prize for Freedom of Thought acordat de Parlamentul European poporului ucrainean, la ceremonia de la Strasbourg Oleksandra Matviichuk fiind una dintre vocile care au prezentat cauza ucraineană și au diseminat public această experiență de rezistență democratică și umană.

Tot în 2022, a fost inclusă de Financial Times în lista celor 25 de cele mai influente femei din lume, în categoria „Leaders”. Center for Civil Liberties a marcat public această recunoaștere, iar Financial Times a motivat nominalizarea prin activitatea sa perseverentă de documentare a crimelor de război. De asemenea, a fost onorată ca una dintre cele 100 de femei din lista BBC în 2022, pentru ca mai apoi, în 2023, TIME să o includă în lista TIME100, fiind desemnată una dintre cele mai influente persoane ale respectivului an.

Lista distincțiilor sale este, însă, mai amplă și reflectă consecvența traseului său. Încă din 2007 a primit Vasyl Stus Prize, fiind menționată ca cea mai tânără laureată din istoria premiului. În 2015 a devenit laureată a Sjur Lindebrække Prize for Democracy and Human Rights, iar în 2016 a primit de la delegațiile participante la OSCE prima Democracy Defender Award pentru contribuția excepțională la promovarea democrației și a drepturilor omului. În 2017, Ambasada SUA în Ucraina a recunoscut-o prin premiul Ukraine’s Woman of Courage. De altfel, și în 2025 a fost laureată a Dutch Auschwitz Award iar în acest an, 2026, a fost numită membru onorific al Ordinului European de Merit de către Parlamentul European, pentru contribuția sa la promovarea valorilor europene.

În mediile academice și de policy, Matviichuk este apreciată și pentru capacitatea de a conexa apărarea drepturilor omului de marile teme ale guvernantei democratice și securității europene. Participarea sa la programe și forumuri de prestigiu confirmă această dimensiune. De altfel, diverse profile instituționale notează că, în 2017, ea a devenit prima femeie participantă în Ukrainian Emerging Leaders Program al Stanford University. În 2024, Atlantic Council o prezintă drept Millennium Fellow, accentuând experiența sa în mobilizarea civică și în documentarea crimelor de război. În forumuri de prestigiu internațional precum Warsaw Security Forum, unde este inclusiv alumna din 2022 a programului New Security Leaders, profilul său este cel al unei juriste care operează la intersecția dintre drepturile omului, securitatea europeană și viitorul ordinii internaționale.

Prezența sa în spațiul public internațional nu se limitează la advocacy instituțional. Pagina sa de autor de la Al Jazeera o descrie drept Director al Center for Civil Liberties, board member of the

International Renaissance Foundation și o importantă apărătoare a drepturilor omului, iar articolul său de opinie din februarie 2022, publicat înainte de invazia pe scară largă a Federației Ruse asupra Ucrainei, ilustrează clar capacitatea sa de a interpreta juridic și politic războiul nu ca „accident” sau „eroare”, ci ca tactică deliberată de destabilizare și distrugere a orientării democratice a Ucrainei. Această prezență intelectuală și publicistică îi completează profilul de juristă și activistă.

Dincolo de funcțiile și premiile enumerate, identitatea profesională a Oleksandrei Matviichuk poate fi înțeleasă și prin modelul de autoritate morală pe care l-a construit. Ea aparține acelei categorii rare de lideri civici care reușesc să combine expertiza juridică, sensibilitatea față de suferința umană și capacitatea de a vorbi convingător unui public global despre obligația de a apăra libertatea. Site-ul său de prezentare publică o definește drept global human rights defender, subliniind că experiența războiului i-a oferit o înțelegere directă a costului uman, la nivel global, al violenței. În același timp, apartenența sa la Nobel Women’s Initiative o poziționează în rețele internaționale dedicate păcii, drepturilor femeilor și apărării celor vulnerabili.

Ca autoare și coordonatoare de rapoarte, a contribuit la producerea unor documente importante privind Crimeea ocupată, crimele împotriva umanității din perioada Euromaidan și situația ostaticilor și deținuților politici din actuala perioadă de ocupație temporară rusă a teritoriilor ucrainene. Între publicațiile menționate în profilele sale se numără *The Fear Peninsula: Chronicles of Occupation and Violation of Human Rights in Crimea*, *The Price of Freedom* și *28 Kremlin Hostages*. Aceste titluri indică faptul că activitatea sa nu este doar una de reprezentare publică, ci și una de producție sistematică de cunoaștere, documentare penală și memorie juridică.

În ansamblu, Oleksandra Matviichuk se impune ca o figură de prim-plan a Europei contemporane: o juristă formată în tradiția apărării drepturilor omului, un lider civic capabil să construiască instituții și rețele, o intelectuală publică ce interpretează critic relația dintre război, libertate și democrație, precum și o voce morală care insistă asupra faptului că ordinea internațională nu poate supraviețui fără adevăr, justiție și responsabilitate. Cariera sa exprimă convergența dintre vocația juridică, etica publică și angajamentul neclintit pentru apărarea demnității umane.

BIOGRAPHY

OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk is a Ukrainian lawyer specialised on the promotion of human rights, a civil society leader, and one of the most influential global voices in the fields of international law, legal accountability for serious crimes, and the defence of human dignity.

Born on October 8, 1983, in Boiarka, a town now part of the Fastiv district in the Kyiv region, Matviichuk attended Taras Shevchenko National University of Kyiv, where she earned her LL.M. degree in 2007. In 2017, she became the first woman to participate in Stanford University's *Ukrainian Emerging Leaders Program*, and in 2022, she completed the *New Security Leaders* program on the sidelines of the Warsaw Security Forum. Active since its founding in 2007 in the non-governmental organization Centre for Civil Liberties, Matviichuk, as Director of the Centre, received the Nobel Peace Prize in 2022. Additionally, since October 2022, she has served as Vice President of the International Federation for Human Rights and as a member of the Steering Committee of the World Movement for Democracy.

Oleksandra Matviichuk's public profile authentically combines legal rigor, civic leadership, and the ability to transform the documentation of human rights violations into a powerful and enduring instrument of international justice. In recent institutional presentations, she is described as a global human rights advocate with firsthand experience of the human and geopolitical implications of war, actively engaged in international debates on peace, freedom, democratic security, the protection of civilians, and criminal accountability for war crimes.

Her work is inextricably linked to the Centre for Civil Liberties; under her leadership, this nongovernmental organization has established itself as one of the most important organizations dedicated to protecting and promoting human rights in Ukraine and the OSCE region. According to its official institutional profile, the Centre's work focuses on initiating legislative changes, exercising civic oversight over law enforcement agencies and the judiciary, educational activities targeting young people, and international solidarity programs.

Professionally, Matviichuk established herself early on as a lawyer and activist involved in institutional mechanisms for the protection of human rights. In fact, as early as 2012, she became a

member of the Advisory Council under the Commissioner for Human Rights of Ukraine's Verkhovna Rada, a role that already signalled recognition of her expertise in monitoring and defending fundamental human rights.

However, she gained international recognition primarily in the context of the Revolution of Dignity. Following the violent crackdown on peaceful protests in Kiev's Independence Square on November 30, 2013, she coordinated the Euromaidan SOS civic initiative, created to provide legal assistance to victims of reprisals by the pro-Russian presidential administration at the time, to collect and analyse information on the persecution, and to help protect protesters. Euromaidan SOS became one of the most important rapid-response civic platforms in post-Soviet Ukraine, with the organizational experience Matviichuk gained through this project also highlighted in her recent media profiles. In fact, the Warsaw Security Forum explicitly highlights that she has experience in creating civic structures capable of mobilizing broad citizen participation against attacks on human rights and freedoms. This aspect is essential to understanding the nature of her work: Matviichuk is not merely a lawyer focused on case files and reports, but also an architect of democratic civic mobilization.

After 2014, following the annexation of Crimea and the outbreak of the conflict in Donbas, her work increasingly focused on documenting war crimes, unlawful detentions, torture, enforced disappearances, the unlawful transfer of minors, and other serious human rights violations committed in the occupied territories and conflict zones. She has coordinated or supported international campaigns for the release of prisoners of conscience and individuals illegally detained by the Russian Federation, including initiatives such as #LetMyPeopleGo and #SaveOlegSentsov. During this period, she also authored numerous reports and submissions addressed to international bodies such as the UN, the Council of Europe, the European Union, the OSCE, and the International Criminal Court. This aspect of her work highlights her profile as a lawyer deeply committed to using international law as a tool to defend victims and limit impunity.

In 2021, her candidacy for the United Nations Committee against Torture marked a historic moment, as she was presented as Ukraine's first female candidate for a UN treaty body. Her platform also included curbing violence against women in conflict, explicitly highlighting the gender dimension of her legal and civic thinking.

Following the Russian Federation's large-scale invasion of Ukraine in 2022, Matviichuk became one of the leading figures of Ukrainian civil society on the international stage. She has consistently presented, on the international stage, the perspective of the victims of the Russian Federation's military aggression, internally displaced persons, families of the missing, and civilians

living under occupation. At the same time, she has emphasized that the war cannot be understood solely in terms of geopolitics or military security but must also be interpreted through its direct effects on human beings. In her public statements and media appearances, the recurring theme is that her work aims to restore the victims' names, voices, and identities in a war that tends to reduce people to numbers and statistics.

In this context, she co-founded the Tribunal for Putin initiative, a network created to document international crimes as defined by the Rome Statute across all regions of Ukraine, including the occupied territories. The Warsaw Security Forum explicitly notes that this initiative was designed to systematically document international crimes committed as a result of the Russian Federation's illegal aggression against Ukraine. Other media profiles and public presentations highlight that Matviichuk has become one of the strongest global voices in favour of establishing a special tribunal to hold perpetrators accountable for the crime of aggression committed against Ukraine, arguing that the current international legal system is insufficient to ensure full accountability for the perpetrators of the aggression.

This focus on legal accountability is accompanied by a broader reflection on the limits of the international order. In media profiles and official interviews, Matviichuk has consistently argued that freedom, democracy, and human rights cannot be defended merely through declarations, but require functional institutions, transnational solidarity, and real mechanisms to sanction those who resort to systemic violence. In the interview published by NobelPrize.org in 2023, she explicitly discusses the promotion of democracy and freedom, the protection of human rights, and the moral resources that enable civic engagement to continue under extreme conditions. Along the same lines, the text of the Nobel Lecture advocates the idea of shared responsibility for defending a peaceful and democratic order.

The international recognition of her work is exceptional. The most well-known of these distinctions is, of course, the Nobel Peace Prize, awarded in 2022 to the Centre for Civil Liberties, alongside Ales Bialiatski and the Memorial organization. NobelPrize.org notes that Oleksandra Matviichuk delivered the Nobel Peace Prize lecture in Oslo on December 10, 2022, on behalf of the Centre, a fact that strengthened her global visibility as a representative of Ukrainian civil society. The award also held special historical significance, as it was the first time the Nobel Peace Prize had been awarded to an organization or a citizen from Ukraine.

Alongside the Nobel Prize, Matviichuk and the organization she leads were awarded the Right Livelihood Award in 2022 for their contribution to strengthening democratic institutions in Ukraine

and establishing a path toward international accountability for war crimes. The award is presented in recognition of efforts to build sustainable democratic institutions and to chart a path toward accountability under international law.

That same year, her name was also associated with the Sakharov Prize for Freedom of Thought, awarded by the European Parliament to the Ukrainian people at the ceremony in Strasbourg, where Oleksandra Matviichuk was one of the voices presenting the Ukrainian cause and publicly sharing this experience of democratic and human resistance.

That same year, 2022, she was named by the Financial Times as one of the 25 most influential women in the world, in the “Leaders” category. The Centre for Civil Liberties publicly celebrated this recognition, and the Financial Times cited her tireless work documenting war crimes as the reason for her nomination. She was also honoured as one of the 100 women on the BBC’s list in 2022, and then, in 2023, TIME included her in the TIME100 list, naming her one of the most influential people of that year.

However, the list of her distinctions is even longer and reflects the consistency of her career. As early as 2007, she received the Vasyl Stus Prize, being noted as the youngest laureate in the prize’s history. In 2015, she became a laureate of the Sjur Lindebrække Prize for Democracy and Human Rights, and in 2016, she received the first Democracy Defender Award from the OSCE participating delegations for her exceptional contribution to the promotion of democracy and human rights. In 2017, the U.S. Embassy in Ukraine honoured her with the Ukraine’s Woman of Courage Award. In addition, in 2025 she was awarded the Dutch Auschwitz Award and this year, 2026, she was named an Honorary Member of the European Order of Merit by the European Parliament for her contribution to European values.

In the academic and policy communities, Matviichuk is also recognized for her ability to link human rights advocacy to the major issues of democratic governance and European security. Her participation in prestigious programs and forums underscores this aspect of her work. Indeed, various institutional profiles note that, in 2017, she became the first woman to participate in Stanford University’s Ukrainian Emerging Leaders Program. In 2024, the Atlantic Council named her a Millennium Fellow, highlighting her experience in civic mobilization and the documentation of war crimes. In prestigious international forums such as the Warsaw Security Forum, where she is also a 2022 alumna of the New Security Leaders program, her profile is that of a lawyer operating at the intersection of human rights, European security, and the future of the international order.

Her presence in the global public sphere is not limited to institutional advocacy. Her author

page on Al Jazeera describes her as the Director of the Centre for Civil Liberties, a board member of the International Renaissance Foundation, and a prominent human rights advocate, and her February 2022 opinion piece, published prior to the Russian Federation’s large-scale invasion of Ukraine, clearly illustrates her ability to interpret the war legally and politically not as an “accident” or “mistake,” but as a deliberate tactic to destabilize and destroy Ukraine’s democratic orientation. This intellectual and journalistic presence complements her profile as a lawyer and activist.

Beyond the positions and awards listed, Oleksandra Matviichuk’s professional identity can also be understood through the model of moral authority she has established. She belongs to that rare category of civic leaders who manage to combine legal expertise, sensitivity to human suffering, and the ability to speak persuasively to a global audience about the obligation to defend freedom. Her public website describes her as a global human rights defender, emphasizing that her experience of war has given her a firsthand understanding of the global human cost of violence. At the same time, her membership in the Nobel Women’s Initiative places her within international networks dedicated to peace, women’s rights, and the defence of the vulnerable.

As an author and report coordinator, she has contributed to the production of important documents on the occupied Crimea, crimes against humanity during the Euromaidan period, and the situation of hostages and political prisoners during the current period of Russia’s temporary occupation of Ukrainian territories. Among the publications listed in her profiles are *The Fear Peninsula: Chronicles of Occupation and Violation of Human Rights in Crimea*, *The Price of Freedom*, and *28 Kremlin Hostages*. These titles indicate that her work is not merely one of public advocacy, but also one of systematic knowledge production, criminal documentation, and legal memory.

Last but not least, Oleksandra Matviichuk stands out as a leading figure in contemporary Europe: a lawyer trained in the tradition of human rights advocacy, a civic leader capable of building institutions and networks, a public intellectual who critically examines the relationship between war, freedom, and democracy, as well as a moral voice insisting that the international order cannot survive without truth, justice, and accountability. Her career embodies the convergence of legal vocation, public ethics, and an unwavering commitment to the defence of human dignity.

OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK

Academic Curriculum Vitae | Juristă specializată în drepturile omului | Civil Society Leader

Juristă ucraineană specializată în drepturile omului, drept internațional și combaterea crimelor grave

Data nașterii	8 octombrie 1983
Locul nașterii	Boiarka, Fastiv Raion regiunea Kyiv Oblast, Ucraina
Naționalitate	Ucraineană
Profil actual	Chairwoman / Președintă a Center for Civil Liberties; Vicepreședintă a Federației Internaționale pentru Drepturile Omului (FIDH)

Profil profesional

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk este o juristă ucraineană specializată în drepturile omului, lider al societății civile și una dintre cele mai influente voci internaționale în domeniul justiției internaționale, combaterii crimelor grave și apărării demnității umane în timp de război. Este cunoscută în special drept președintă a Center for Civil Liberties, organizație ucraineană distinsă cu Premiul Nobel pentru Pace în 2022. Din octombrie 2022, ea ocupă și funcția de vicepreședintă a Federației Internaționale pentru Drepturile Omului (FIDH) și este membră a Comitetului director al Mișcării Mondiale pentru Democrație.

Educație

- Universitatea Națională „Taras Șevcenko” din Kiev – Master în Drept LL.M., 2007.

Funcții actuale și afiliere instituțională

- Chairwoman / Președintă a Center for Civil Liberties (CCL), Ucraina.
- Vicepreședintă a Federației Internaționale pentru Drepturile Omului (FIDH) – din octombrie 2022.
- Membru al Comitetului director al Mișcării Mondiale pentru Democrație.
- Membru al Consiliului de administrație al Fundației Internaționale „Renaissance”.
- Membru al Consiliului consultativ al Commissioner for Human Rights of Ukraine’s Verkhovna Rada (din 2012).

Domenii de expertiză

- Legislația privind drepturile omului și promovarea acestora.
- Dreptul penal internațional și dreptul internațional umanitar.
- Documentarea crimelor de război, a crimelor împotriva umanității, a torturii, a disparițiilor forțate și a detenției ilegale.
- Mecanisme de tragere la răspundere pentru crime internaționale grave; protecția civililor în conflictele armate.
- Democrația, statul de drept și mobilizarea civică în regiunea OSCE.

Contribuții profesionale majore

Activitatea sa este strâns legată de dezvoltarea instituțională a Center for Civil Liberties, fondată în 2007. Sub conducerea sa, organizația a devenit una dintre cele mai importante instituții de apărare a drepturilor omului din Ucraina și din regiunea OSCE, concentrându-se în mod constant pe reforma legislativă, supravegherea civică a instituțiilor de aplicare a legii și a celor judiciare, educația civică a tinerilor și inițiativele de solidaritate internațională.

Vizibilitatea sa internațională a crescut semnificativ în timpul Revoluției Demnității. În urma represiunii violente a protestelor pașnice de la Kiev de la sfârșitul anului 2013, ea a coordonat inițiativa civică Euromaidan SOS, creată pentru a oferi asistență juridică protestatarilor persecutați, pentru a colecta și analiza dovezi ale represiunii și pentru a-i proteja pe cei vizați de violența statului. Începând cu 2014, în contextul anexării ilegale a Crimeii și al războiului din Donbas, activitatea sa s-a concentrat din ce în ce mai mult pe documentarea crimelor de război și a încălcărilor grave ale drepturilor omului, sprijinind totodată campaniile internaționale pentru eliberarea prizonierilor de conștiință și a civililor reținuți ilegal de Federația Rusă, printre care #LetMyPeopleGo și #SaveOlegSentsov. În urma invaziei pe scară largă a Ucrainei din 2022, a cofondat inițiativa „Tribunalul pentru Putin” și s-a impus ca una dintre cele mai puternice susținătoare la nivel mondial ale creării unui tribunal special pentru crima de agresiune împotriva Ucrainei.

International Advocacy and Legal Impact

De-a lungul carierei, Matviichuk a redactat sau coordonat rapoarte, comunicări și materiale de advocacy adresate Organizației Națiunilor Unite, Consiliului Europei, Uniunii Europene, OSCE și Curții Penale Internaționale. Activitatea sa demonstrează un angajament constant în utilizarea dreptului internațional ca instrument practic pentru protecția victimelor și combaterea impunității. În

2021, candidatura la Comitetul Națiunilor Unite împotriva Torturii a fost prezentată ca prima candidatură feminină a Ucrainei pentru un organism al tratatelor ONU.

Premii, distincții și recunoaștere internațională

- Premiul Nobel pentru Pace 2022 – acordat pentru organizația Center for Civil Liberties; Matviichuk a ținut discursul de acceptare a Premiului Nobel pentru Pace la Oslo, în numele organizației.
- Premiul Right Livelihood (2022); a reprezentat public cauza Ucrainei la ceremonia de decernare a Premiului Saharov pentru Libertatea Gândirii (2022).
- Inclusă de Financial Times printre cele mai influente 25 de femei din lume, în categoria „Lideri” (2022), și în TIME100 (2023).
- Premiul Vasyl Stus (2007); Premiul Sjur Lindebrække pentru Democrație și Drepturile Omului (2015); Premiul OSCE pentru Apărarea Democrației (2016).
- Ukraine’s Woman of Courage (Ambasada SUA în Ucraina, 2017); inclusă în BBC 100 Women (2022); laureată a Dutch Auschwitz Award (2025).
- Numită membru onorific al Ordinului de Merit European de către Parlamentul European pentru contribuția sa la valorile europene (2026).

Programe, forumuri și publicații selectate

- Prima femeie participantă la Programul „Lideri emergenți din Ucraina” de la Universitatea Stanford (2017); absolventă a programului „New Security Leaders” din cadrul Forumului de Securitate de la Varșovia (2022); Millennium Fellow, Atlantic Council (2024).
- Speaker și participantă la forumuri internaționale de politică și securitate; autoare și comentatoare publică pe teme de democrație, război, responsabilitate și drepturile omului, inclusiv pe platforme internaționale de opinie precum Al Jazeera.
- Publicații și rapoarte selectate: The Fear Peninsula: Chronicles of Occupation and Violation of Human Rights in Crimea; The Price of Freedom; 28 Kremlin Hostages.

Rezumat academic succint

Oleksandra Matviichuk se remarcă ca una dintre figurile marcante la nivel mondial ale peisajului contemporan al drepturilor omului și al justiției internaționale: o juristă formată în tradiția dreptului drepturilor omului, un lider civic capabil să construiască instituții și rețele transnaționale, precum și o intelectuală de seamă care leagă în mod consecvent dreptul, democrația, libertatea și responsabilitatea în interesul public.

OLEKSANDRA VIACHESLAVIVNA MATVIICHUK

Academic Curriculum Vitae | Human Rights Lawyer | Civil Society Leader

Ukrainian lawyer specialized in human rights, international justice, and accountability for grave crimes

Date of birth	8 October 1983
Place of birth	Boiarka, Fastiv Raion of Kyiv Oblast, Ukraine
Nationality	Ukrainian
Current profile	Chairwoman / Head of the Center for Civil Liberties; Vice-President of the International Federation for Human Rights (FIDH)

Professional Profile

Oleksandra Viacheslavivna Matviichuk is a Ukrainian human rights lawyer, civil society leader, and one of the most influential international voices in the fields of international justice, accountability for grave crimes, and the defence of human dignity in times of war. She is best known as the leader of the Center for Civil Liberties, the Ukrainian organization awarded the 2022 Nobel Peace Prize. Since October 2022, she has also served as Vice-President of the International Federation for Human Rights (FIDH) and as a member of the Steering Committee of the World Movement for Democracy.

Education

- Taras Shevchenko National University of Kyiv — LL.M., 2007.

Current Positions and Institutional Affiliations

- Chairwoman / Head, Center for Civil Liberties (CCL), Ukraine.
- Vice-President, International Federation for Human Rights (FIDH) — since October 2022.
- Member, Steering Committee of the World Movement for Democracy.
- Board Member, International Renaissance Foundation.
- Member, Advisory Council under the Commissioner for Human Rights of Ukraine's Verkhovna Rada (from 2012).

Fields of Expertise

- Human rights law and advocacy.
- International criminal law and international humanitarian law.
- Documentation of war crimes, crimes against humanity, torture, enforced disappearances, and unlawful detention.
- Accountability mechanisms for grave international crimes; protection of civilians in armed conflict.
- Democracy, rule of law, and civic mobilization in the OSCE region.

Major Professional Contributions

Matviichuk's work is inseparable from the institutional development of the Center for Civil Liberties, founded in 2007. Under her leadership, the organization became one of the most important human rights institutions in Ukraine and in the OSCE region, with a sustained focus on legal reform, civic oversight of law enforcement and judicial institutions, youth civic education, and international solidarity initiatives.

Her international visibility expanded significantly during the Revolution of Dignity. Following the violent repression of peaceful protests in Kyiv in late 2013, she coordinated the civic initiative Euromaidan SOS, created to provide legal assistance to persecuted protesters, collect and analyse evidence of repression, and protect those targeted by state violence.

After 2014, in the context of the illegal annexation of Crimea and the war in Donbas, her work focused increasingly on documenting war crimes and grave human rights violations, while also supporting international campaigns for the release of prisoners of conscience and civilians unlawfully detained by the Russian Federation, including #LetMyPeopleGo and #SaveOlegSentsov. Following the full-scale invasion of Ukraine in 2022, she co-founded the 'Tribunal for Putin' initiative and emerged as one of the strongest global advocates for the creation of a special tribunal for the crime of aggression against Ukraine.

International Advocacy and Legal Impact

Throughout her career, Matviichuk has authored or coordinated reports, submissions, and advocacy materials addressed to the United Nations, the Council of Europe, the European Union, the OSCE, and the International Criminal Court. Her work demonstrates a sustained commitment to using international law as a practical instrument for the protection of victims and combating impunity. In 2021, her candidacy to the United Nations Committee against Torture was presented as the first

female candidacy of Ukraine for a UN treaty body.

Awards, Honors, and International Recognition

- 2022 Nobel Peace Prize — awarded to the Center for Civil Liberties; delivered the Nobel Peace Prize lecture in Oslo on behalf of the organization.
- Right Livelihood Award (2022); associated with the public representation of the Ukrainian cause at the Sakharov Prize for Freedom of Thought ceremony (2022).
- Included by Financial Times among the 25 most influential women in the world, in the 'Leaders' category (2022), and in TIME100 (2023).
- Vasyl Stus Prize (2007); Sjur Lindebrække Prize for Democracy and Human Rights (2015); OSCE Democracy Defender Award (2016).
- Ukraine's Woman of Courage (U.S. Embassy in Ukraine, 2017); included in BBC 100 Women (2022); recipient of the Dutch Auschwitz Award (2025).
- Named an Honorary Member of the European Order of Merit by the European Parliament for her contribution to European values (2026).

Programs, Forums, and Selected Publications

- First woman participant in the Ukrainian Emerging Leaders Program at Stanford University (2017); alumna of the New Security Leaders program within the Warsaw Security Forum (2022); Millennium Fellow, Atlantic Council (2024).
- Speaker and participant in major international policy and security forums; author and public commentator on democracy, war, accountability, and human rights, including international opinion platforms such as Al Jazeera.
- Selected publications and reports: The Fear Peninsula: Chronicles of Occupation and Violation of Human Rights in Crimea; The Price of Freedom; 28 Kremlin Hostages.

Concise Academic Summary

Oleksandra Matviichuk stands out as one of the defining global figures of the contemporary human rights and international justice landscape: a lawyer trained in the tradition of human rights law, a civic leader capable of building institutions and transnational networks, and a prominent intellectual who consistently links law, democracy, freedom, and responsibility in the public interest.